

מלחמת יום כיפור – הסיפור שלי

ברצוני לספר את סיפורו של חייל שאינו לוחם ובכל זאת, מלחמת יום כיפור הטביעה בו חותם עמוק. בפברואר 1969 גוייסתי לצה"ל ושרתתי כבחונ תחמושת בבסיס של חיל החימוש. השתחררתי בפברואר 1972 ומיד שובצתי לתפקיד של "ראש ציר" במערך הגיוס של חטיבת השריון 421 (חטיבת הצליחה). הייתי מצוות למפח"ט ואפילו לא ידעתי שאלו הן ראשי התיבות של "מפקדת החטיבה". במשך שמונה חודשים נקראתי כארבע פעמים למילואים של יום או יומיים ועם עוד שלושה ראשי ציר, תרגלנו את גיוס החיילים הגרים בקיבוצים ובישובים שמצפון לחדרה: ברקאי, עין שמר, פרדס חנה, כרכור ועוד... הזהירו אותנו שנהיה מוכנים לתרגיל כולל בקרוב, וביום כיפור הייתי משוכנע שהנה זה התרגיל, רק לא קלטתי שזה "מצב אמת", ומדוע דוקא מתרגלים ביום כיפור. יצאתי מהבית בצפון תל-אביב בג'ינס ואופניים כדי להגיע מהר ליפו, בטלפון לא רצו להסביר מה קורה. יצאתי בידיים ריקות מתוך ידיעה שאני חוזר הבייתה תוך כמה שעות. במציאות השתחררתי מהמילואים לאחר כחצי שנה. נשלחתי לצומת לה-גווארדיה ודרך הטייסים, שם ואז התברר לי שאני ראש הציר היחיד מהרביעייה שהתאמנו. הגעתי עם האוטובוס והנהג לציר, ואז, כפי שזכרתי, עברנו מבית לבית מקיבוץ לקיבוץ ואספנו את החיילים אחד אחד. תמונה אחת נחרטה בזיכרוני, כמדומני בקיבוץ עין שמר, שם אספתי קצין מילואים שישב עם משפחתו לארוחת הערב. חשתי כיצד אני מנתק אותו מהבית ומהמשפחה, זכרתי את שמו של הקצין ומאוחר יותר, נדמה לי, היה בין הנופלים. בתום האיסוף שאל אותי הנהג 'להיכן ממשיכים' וענית: 'לשדה תימן'. 'איפה זה' הוא שאל וענית: 'אני לא יודע'. כמובן ששאר החיילים הדריכו אותנו ובשעה שתיים בלילה נחתתי בבסיס שלא הכרתי כלל עם מכנסי ג'ינס ונעלי יגואר. במשרד נאמר לי שאני שייך לקבוצה של רס"ר הבסיס ואני ניסיתי לחפש אותו בתוך כל מהומת ההתחמשות וההיצטיידות. האנדרלמוסיה נמשכה עד אור הבוקר שבו אמר לי אחד הקצינים, נדמה לי קצין הרכב 'תחכה פה, הוא צריך להגיע לכאן' והמשיך לטפל ברכב "זיל" שהיה עמוס בסירים, כלבי גז, לחמים ומנות קרב. היינו שיירה של שלושה זילים ש"רדפה" אחרי הכוחות שיצאו לפנינו. המרדף הסתיים אחרי כיומיים בבסיס ריק של גששים שבכביש הרחוב מצפון לתעלה. שם התמקמנו כשהציוד הצבאי היחיד שלרשותי הוא חולצת דגמ"ח, ללא נשק וללא נעליים צבאיות. זה כל מה שייכלתי להצטייד במחסן ה"בזוז" שבשדה תימן. התפקיד הראשון שניתן לי במטבח היה לפתוח קופסאות שימורים גדולות של מלפפונים וזיתים. עבדתי בהתלהבות עד שקיבלתי התכווצות שרירים ביד ולא יכולתי להמשיך. בלילה נאמר לנו שישנה כוננות מהתקפת כוחות קומנדו מצרי. לקח לי זמן לשכנע חייל שהלך לישון באוהל הנהגים, שישאיל לי את נשקו למארב הלילה. באחד הלילות התעוררתי לקול רעש חזק של מנועים, הייתה זו שיירה שגררה את הדוברות. היו שם

טנקים חסרי צריח, טרקטורי "די ניין" שנרתמו זוגות זוגות כדי למשוך קטעים של הגשר לכיוון התעלה. הבסיס היה במישור הגבוה מן הכביש שלמרגלותיו, וכך צפינו במשך שעה ארוכה במעין מצעד סוראליסטי של טנקים פגועים וטרקטורים הגוררים את הדוברות. מאוחר יותר שמענו סיפורים על הטרקטורים שפינו רכבים ומשאיות שהיו תקועים על הכביש שהוביל לתעלה וכונה בשם "ציר עכביש", כדי לפנות דרך לשיירה שעברה בדרכה לתעלה. בהמשך נדדנו עם הזילים יחד עם כל יחידות התחזוקה וההספקה שזינבו אחרי גדודי הטנקים שנילחמו. המרחק בינינו לבין הכוחות הלוחמים היה כ-4 עד 5 ק"מ ותמרות העשן והדי הפיצוצים הגיעו עד לאוזנינו. התמקמנו ליד התאג"ד (שגם אז לא ידעתי שאלו הן ראשי התיבות של "תחנת איסוף גדודי") ולשם הגיעו רכבים ואמבולנסים שפינו את הפצועים וההרוגים. המחזה הזה שנמשך שעות ארוכות והיה עצוב מאד ומעיק. לאחר מספר ימי לחימה כשמוקמנו ליד מוצב בתעלה שנקרא מאוחר יותר "החצר", נזכרתי ששם המוצב הוא "דואר סוואר", במוצב זה שהייתי כשלושה שבועות בתקופת שרותי בסדיר. נקראנו לשמש ככח עזר לחיל ההנדסה ותפקידנו אז היה לדפן את חומות שקי החול שהגנו על המוצב וחוררו בכדורי החיילים המצריים במשך היום. עבדנו במרץ רב בשעות החשכה שבין שקיעת השמש וזריחת הירח. במוצב תלו לוח שעות גדול שציין את שעות החשכה כל יום. נחזור לסיפור המלחמה. ביום העשירי למלחמה כמדומני, חצינו את התעלה על גבי גשר שנוצר מחיבור של מספר רפסודות ברזל ענקיות לתוך מצרים. (חיל ההנדסה בנה שני גשרים: את גשר הגלילים ואת גשר הרפסודות. עם הזמן נבנה גשר של אספלט על תלולית ארוכה של אדמה שחצתה את התעלה). עברנו מנוף מדברי ונכנסנו לנוף ירוק של עצים וצמחיה, חשתי כמי שהצטרף למשלחת מחקר שנשלחה ליבשת אפריקה. בכח שלנו התמקם ליד "צומת צח" במתחם של בסיס מצרי שהכיל כני שיגור של טילי "סאם 2" רוסיים, בהם צפינו ימים מספר קודם כאשר עקבנו אחרי נסיונות המילוט של מטוסינו מטילים אלה. לצערנו לא כל נסיונות המילוט הצליחו. במתחם בו היינו היו כני שיגור מרוסקים מהפצצות חיל האויר אך כמה כני שיגור נותרו שלמים. נכנסנו לקרון תחזוקה של הצבא המצרי שהיה מצויד בצידוד רוסי וכלל כלי עבודה שונים, סטים של מפתחות לברגים, סטים של מברזים וציוד טכני אחר. החברה התחילו לאסוף "מזכרות" - לא קראנו לזה שלל. מאוחר יותר נדדנו לאזור שליד שדה התעופה של העיר פאיד. שם גילינו את בונקר החמ"ל של הצבא המצרי ובונקרים אחרים ששימשו לאיחסון ציודים שונים. הם היו בנויים ברמה גבוהה ומודרנית ונראה שנינטשו במפתיע. בערב שבו הוחלט על הפסקת האש לאחר שכוחותינו נעצרו במרחק של 101 ק"מ מקהיר, הייתה הרעשה כבדה של פגזים ונראה היה שכל צד רוצה לחסל את מלאי התחמושת שלרשותו, עד לשעה היעודה.

כתב : אברהם קובו בוחן התחמושת של החטיבה, מס. אישי 2069408